

Home > Myahudi Wa Kimataifa > 7. Jinsi Wayahudi Wanavyotumia Mamlaka > Kilio Cha ‘Kupiga Usemiti’ > Protokali Ya Pili

---

## 7. Jinsi Wayahudi Wanavyotumia Mamlaka

Taasisi mbili, ambazo zote zinajulikana kwa usirisiri wao na kwa mamlaka yao, ni: New York Kehillah na American Jewish Committee. Kehillah inayo nguvu zaidi katika maisha ya kisiasa ya New York, leo hii ni taasisi yenye ushawishi mkubwa sana kwa dunia yote, ambayo kwa kudhamiria hutoa mpango ambao kwa upande mmoja inapendelea Wayahudi na kwa upande mwingine inakataa wasio Wayahudi.

Ni kundi kuu, serikali ya ndani, ambayo amri yake ni sheria na kitendo chake ni tamko la kiofisi la lengo la kiyahudi. Hutoa mfano wa kweli na ulio kamili wa serikali ndani ya serikali miongoni mwa miji mikubwa kabisa ya Marekani yenye mamlaka makubwa sana kisiasa na pia mji huu hufanyiza mfumo ambamo humo ndimo hushugulikiwa uwongo wa kuwapendelea Wayahudi na kuwakataa wasio Wayahudi kushughulikiwa, na shinikizo la Wayahudi kukataa huvumilia fikira fulani za Kimarekani. Hiyo ni kusema, serikali ya kiyahudi ya New York hufanya sehemu muhimu ya serikali ya kiyahudi ya Marekani.

Neno ‘Kehillah’ lina maana sawa na maana ya neno ‘Kahal’ linaloonesha ‘jamii’ au serikali. Linawakilisha aina ya serikali ya kiyahudi katika mtawanyiko. Kwenye mateka ya Babylonia katika mashariki ya Ulaya leo, Kahal ni mamlaka na ulinzi ambao Myahudi aliye muumini huona kama serikali na haki. Kehillah wa New York ni ushirika wa Wayahudi mkubwa kuliko yote na wenye nguvu kuliko wowote hapa duniani, kituo cha ulimwengu wa Wayahudi kimehamishiwa kwenye jiji hilo. Hiyo ndio maana ya uhamiaji mkubwa wa Wayahudi duniani kote kuelekea New York katika miongo ya hivi karibuni.

Kwao hii ni kama Roma ilivyo kwa Wakatoliki, ni vile Makka ilivyo kwa Waislamu. Kehillah ni jibu bora kwa tamko la udanganyifu ambamo wayahudi wamegawanyika sana miongoni mwao na kusababisha mchezo wa kuigiza usiwezekane. Hili ndilo tamko mojawapo linalofanyizwa kwa ajili ya wasio Wayahudi.

Uzoefu wote unaonesha kwamba, hata kwa mchunguzi wa kawaida sana wa shughuli za Wayahudi, kuwa bepari na mkomunisti, rabi na kiongozi wa ushirika wote wameunganishwa chini ya bendera ya Yuda. Mguse bepari aliye mhafidhina ambaye ni Myahudi na mkomunisti mwekundu ambaye pia ni Myahudi, ataruka kwenye ulinzi wake. Inawezekana kwamba wakati mwingine hawapendani kwa ukamilifu, lakini wote kwa pamoja huwachukia wasio Wayahudi zaidi, na hilo ni sharti lao wote. Kehillah ni ushirika wa kushambulia zaidi kuliko kujilinda, dhidi ya ‘Wasio Wayahudi.’

Ni ajabu na kioja cha kuvutia ambacho Kehillah huwakilisha, cha watu cha asili ya jamii moja, pamoja na imani moja iliyo dhahiri ndani yake na hali yake ya baadaye, kupuuza tofauti za ndani, kujikusanya kwa siri kwenye taasisi iliyo na nguvu kwa ajili ya kijamii, kidunia na maendeleo ya kidini ya jamii yake yenyewe, kwa kuwatenga wengine wote.

Kamati ya Kiyahudi ya Marekani ilianza kuwepo mwaka 1906. Palikuwepo na uchunguzi wa serikali kuhusu 'Biashara ya Utumwa ya watu weupe', matokeo ambayo kwamba yalikuwa ni maelezo ya maoni ya watu ya moja kwa moja kueleza ufidhuli kwa Wayahudi, na kundi la kujihami lilianzishwa.

Kehillah ilipanga maandamano ya kupinga matamshi ya Jenerali Bingham halafu ya Kamishina wa Polisi wa Jiji la New York, kwamba asilimia 50 ya uhalifu ulifanywa na Wayahudi ndani ya Jiji.

Muda mfupi baadaye Jenerali Bingham alitoweka kwenye utumishi wa umma na gazeti la kitaifa lenye uwezo na ushawishi, ambalo lilianza kuchapisha makala mfululizo kuonesha matokeo ya uchunguzi wa serikali kuhusu Watumwa Weupe, lililazimishwa kuacha mpango huo baada ya kuchapisha makala ya kwanza.

Kehillah imechora ramani ya New York kama ambavyo kamati ya kiyahudi ya Marekani imechora ramani ya Marekani, na takribani kila Myahudi ni mwanachama wa chama kimoja au zaidi, ushirika wa vyama vya siri, vyama, kamati na mashirikisho.

Orodha ni ndefu mno. Madhumuni ni ya nyanja mbalimbali na mbinu zinaingiliana kwa namna kama ya kuleta kila awamu ya maisha ya Marekani, si tu chini ya uchunguzi mkali, lakini chini ya tendo la haraka na lenye nguvu kubwa la ulazima wenye uzoefu juu ya mambo ya umma.

Kwenye mkutano ulioratibiwa na Kehillah, hisia kadhaa zilisemwa ambazo zinafaa kutiliwa maanani leo, Judah L. Magnes, wakati huo akiwa Rabi wa Temple Emanuel, mwenyekiti wa mkutano, aliweka bayana mpango huo: 'Taasisi kuu kama ile ya jamii ya Kiyahudi ya Jiji la New York ni muhimu itengeneze maoni ya uma wa Kiyahudi,' alisema.

Rabi Asher alishangiliwa sana aliposema: 'Maslahi ya Marekani ni moja, maslahi ya kiyahudi ni kitu kingine.'

Ujumbe kwenye mkutano wa kwanza wa hadhara mwaka 1906 uliwakilishwa na vyama vya Kiyahudi 222 vya kidini, kisiasa, kiviwanda na kijamii. Mwaka mmoja tu baadaye idadi ya taasisi za Kiyahudi chini ya mamlaka ya mkusanyiko wa Kehillah vilifikia 688, na mwaka 1921 vilikuwa zaidi ya 1,000. Pale ambapo mpango wa shari wa Kehillah wa kufanya Jiji la New York kuwa Jiji la kiyahudi na kwa njia ya New York kuifanya Marekani kuwa nchi ya Kiyahudi ulipotangazwa, baadhi ya Wayahudi walio wahafidhina zaidi wa juu wa New York walikuwa waoga.

Hawakutarajia kwamba watu wa Marekani wangekubali mpango huo. Walidhani watu wa Marekani wangeelewa haraka lengo la mpango huo na kuupinga. Walikuwepo wengine waliotilia shaka kama mamlaka yale yale ya Kehillah yangetumika kwa Wayahudi kama yalivyotumika kwenye mitaa ya

zamani ya watu waliojitenga.

Afisa wa Kehillah aliandika: ‘Wapo wale waliotilia shaka hatima ya kufuzu katika mradi huu kwenye mpango wa Kiyahudi. Walitegemeza upungufu wao wa imani kwenye ukweli kwamba hakuna mamlaka ya kiserikali ambayo ingeweza kupatikana, kwa maneno mengine, kwamba Kehillah ya New York haingekuwa na matumani ya kutumia mamlaka hayo hayo, yaliyotegemezwa kwenye nguvu za kiserikali kama Kehillah za ulimwengu za zamani.’

Yapo mengi kwenye propaganda hii kuonesha hadhi ya Kehillah katika maisha ya kiyahudi. Ongeza kwenye ukweli huu kwamba Wayahudi wote walioingia Marekani waliishi chini ya Kehillah za dunia ya kale, ambazo nguvu zao zilitegemezwa kwenye kulazimisha, na hali ya rahisi. Udhibiti mkali, uharibifu wa uhuru wa mtu binafsi ambao umejitokeza kulaani dunia, ni kanuni kuu ya serikali ya Kiyahudi ya Wayahudi iliyoundwa na Wayahudi.

Nini tena kinachoweza kutokea ambapo serikali ya dunia ya wasio Wayahudi iliyoundwa na Wayahudi kwa ajili ya waendesha mabenki inaanzishwa?

Hata hivyo, wasiwasi wa baadhi ya Wayahudi haukuwa halali. Waamerika hawakukataa. Kehillah waliendelea na kampeni na Amerika ilikubali. New York ikawa ya Kiyahudi. Maisha ya Kimarekani, fikira za Kimarekani na siasa za Kimarekani vikawa vimetawaliwa na Uyahudi katika miongo iliyofuata. Lakini pamoja na hayo yote, Wayahudi huonesha hisia za kutokuwa salama kwa uporaji wa mamlaka. Mamlaka haya si ya wale waliopora, ama pia hayapo kwao kwa haki ya idadi au kwa haki ya uwezo mkubwa, au bado kwa haki ya matumizi mazuri zaidi yatokanayo na mamlaka hayo.

Wamechukua mamlaka nchini Marekani kwa ujasiri, wamechukua mamlaka haya kwa namna ambayo kujaribu kuyakataa kuonekane kama ni harakati za kupinga ubaguzi, na ndio maana wamekuwa nayo muda wote.

Ndio tu njia ya kuelezea udhaifu wa Waamerika katika jambo hili, na pia inahesabika katika hisia za kutokuwa salama ambayo hata Wayahudi wanahisi kwenye nafasi walio nayo.

Mwamerika ni mtu wa chini sana hapa duniani kutenda katika mkondo wowote ambao una dalili ya chuki ya kijamii au kidini. Hii hutoa mwanga kwa hali ya kuonekana kujitoka kwenye mambo kama vile suala la Uyahudi.

Hii pia inaelekeza umma usio na taarifa kutia sahihi ‘upinzani wa usemiti’ ambao kwa kweli umebuniwa kuwa ni upinzani dhidi ya uchapishaji wa habari za Wayahudi. Msingi, mpangilio na kufuzu haraka kwa Kehillah jijini New York ni somo la lengo lililowekwa lionekane kwa dunia kama ambavyo Myahudi anaweza kufanya na atafanya wakati anajipandisha juu kwenye kiti cha utawala.

Kuhusu Kehillah kuwa mwakilishi rasmi, inaweza kuongezewa kwamba Kehillah wanao humo wawakilishi wa Mkutano Mkuu wa Rabbi wa Marekani, Konseli ya Mashariki ya Rabbi wa kuleta mabadiliko,

Independent Order of Bnai B'rith, Independent Order of B'rith Sholom, Independent Order of Free Sons of Israel, Independent Order of B'rith Abraham, Federation of American Zionists – Wayahudi halisi, 'Wayahudi waasi wa dini', Wayahudi matajiri, Wayahudi masikini, Wayahudi watiifu wa sheria na Wayahudi wanamapinduzi wekundu. Kwenye kongamano la 1918 walikuwepo: Jacob H. Schiff mwendesha benki, Louis Marshall, mwanasheria, Rais wa kamati ya Wayahudi wa Marekani, A'dolf S. Ochs, mmiliki wa 'New York Times,' Otto A. Rosalsky Jaji wa Mahakama za kawaida, Otto H. Kahn, wa Benking house ya Kuhn, Loeb and Company – na – Benjamin Schlesinger, ambaye siku chache za nyuma alikuwa amerudi kutoka Moscow ambako alikutana na Leum, Joseph Schlossber, Katibu Mtendaji Mkuu wa The Amalgamated Clothing Workers in America, Mas Pine, vilevile siku za karibuni alikuwa mshauri wa Watawala wa Bolsherik wa Russia, David Pinski, Joseph Barondess, kiongozi wa kazi.

Watu mashuhuri na wasio mashuhuri walikuwepo hapo, vita kuu ya kwanza ilikuwa inakaribia, Mapinduzi ya Urusi yalifuzu. Jaji Mack, ambaye alikuwa mkuu wa War Risk Insurance Bureau of the United States Government, na kiongozi mdogo wa kundi jekundu sana la East End – wote walikutana Kehillah, kama Wayahudi.

Adolph Ochs wa gazeti kubwa la 'New York Times,' pamoja na mwandishi mwenye msisimko mkali sana kwenye gazeti la Yiddish la kila wiki ambalo hutoa wito wa damu na ghasia, wote wa matabaka yote, walifungamanishwa pamoja kwenye mshikamano ambao umepatikana kutokana na watu bora sana wa Yuda. Wameunganishwa pamoja kwa lengo la 'kulinda haki za Wayahudi.'

## **Wayahudi Wadai Haki Za Marekani**

Waamerika wanazo haki gani ambazo Wayahudi hawanazo Marekani? Wayahudi hujiandaa dhidi ya nani na kitu gani? Kuna msingi gani kwenye kilio cha 'mateso'? Hapana yeyote awaye, isipokuwa dhamira ya wayahudi wenyewe kwamba uelekeo wanaoufuatilia unastahili kuangaliwa kwa makini. Wakati wote Wayahudi wanatambua hilo.

Hawapo kwenye mtiririko wa dunia, huona kile ambacho Yuda tayari anajua. Mpango wa Kehillah kwa juu juu ulikuwa wa kutetea 'haki za Wayahudi.' Hakuna haki za Wayahudi ambazo zimepata kuingiliwa hata kidogo nchini Marekani. Msemo ulikuwa tafsida kwa ajili ya kampeni ili kuingilia haki zisizo za Wayahudi.

Kehillah ya New York ni mpangilio na mzazi wa Jamii ya Wayahudi nchini Marekani, msafara unaonekana wa serikali ya Wayahudi chombo cha kuhamasisha 'upinzani' huo na 'mikutano mikubwa' ambayo hupigiwa mbiu mara kwa mara nchini kote, na silaha ya aina hiyo ya nguvu ya giza ambayo viongozi wa Kiyahudi wanajua vizuri namna ya kutumia.

Ni 'nyumba ya sanaa inayonong'oneza', ambamo misukumo mashuhuri ya minong'ono hutokea na kuwekwa kwenye mwendo na hufanzwa ili kuvunja matangazo yaliyonyamazishwa nchini. Uhusiano

baina ya kituo hiki cha nguvu ya Wayahudi na mambo ya watu wa Marekani hutengenezwa na kamati ya Wayahudi wa Marekani.

Kamati za Kehillah kiutendaji zinafanana kwa kadiri ya mpango wa kitaifa wa Kiyahudi unavyohusika. Kwa njia ya vyama vyao vya nje ya nchi pia zinafanana kwa kadiri ambavyo mpango wa dunia unavyohusika.

Marekani imegawanywa sehemu 12 na Kamati ya Wayahudi ya Marekani na kila jimbo limo kwenye wilaya ambayo inaongozwa na mwakilishi Myahudi aliye na mamlaka makubwa sana. Kamati inawakilisha kwenye kiini cha utashi wa Uyahudi wa kidini, kijamii, kifedha na kisiasa.

Pia ni kamati ya utendaji ya New York Kehillah. Uyahudi wa New York ni chombo kinachosukuma chama cha kitaifa cha Kiyahudi. Chombo chake cha kitaifa ni kamati ya Kiyahudi ya Marekani. Miongoni mwa viongozi wake wa moja kwa moja na wanaounga mkono leo ni wamiliki wa magazeti mashuhuri, maafisa kwenye serikali ya shirikisho, serikali za majimbo na miji, maafisa wenye ushawishi kwenye halmashauri za umma na mashirika ya umma, wafanyakazi kwenye idara ya sheria na polisi, mabepari na viongozi wa mabenki, wamiliki wa biashara na viwanda, waasisi wa vyama vya wafanyakazi na siasa vya aina zote.

Yapo makusudio fulani ambayo hutangazwa ya hivi vyama na yapo makusudio fulani ambayo hayatangazwi. Makusudio yanayotangazwa yanaweza kusomwa kwenye kurasa zilichapishwa, makusudio yasiyotangazwa yanaweza kusomwa kwenye kumbukumbu za majaribio ya matendo na matokeo yaliyopatikana.

Ili kumbukumbu ziwe wazi na tuangalie kwanza makusudi yanayotangazwa ya kamati ya Kiyahudi ya Marekani, halafu ya Kehillah, yafuatayo kwenye mlolongo ambao unayaunganisha mawili pamoja, na halafu kwenye madhumuni ya kweli kama yatakavyoeleweka kutoka kwenye orodha ndefu ya majaribio na mafanikio. Kamati ya Kiyahudi ya Marekani, iliyorasmishwa 1906, ilijitangaza yenyewe kuwa ilikuwa shirika kwa malengo yafuatayo:

Kuzuia uvunjaji sheria za Wayahudi za kiraia na kidini mahali popote duniani.

Kutoa misaada yote iliyo halali kisheria na kuchukua hatua stahili za kurekebisha kama linatokea tishio au uvamizi halisi au kuwekewa mipaka haki kama hizo au kuwepo kwa ubaguzi usiopendeza unaoweza kujitokeza.

Kuwapatia Wayahudi usawa wa Kiuchumi, kijamii na fursa za kielimu.

Kupunguza matokeo ya mateso popote yanapoweza kutokea, na kutuliza athari za majanga yanayowatokea Wayahudi.

Huu ni mpango wa pekee wa Kiyahudi. Mkataba wa Kehillah uliutilia nguvu, miongoni mwa mambo mengine, kuasisi ofisi ya kielimu, kurekebisha tofauti kati ya wakazi wa Kiyahudi wa taasisi kwa

upatanishi au kwa njia ya kamati za upatanishi ambapo katiba inatangaza madhumuni kuwa ni: 'Kuendeleza asili ya Uyahudi jijini New York na kuwakilisha Wayahudi katika Jiji hili kuhusu mambo yote ya mahali husika ya maslahi ya Wayahudi.'

Pale ambapo kamati ya Kiyahudi ya Marekani huunganisha nguvu na Kehillah imeoneshwa kama ifuatavyo: 'Aidha, kwa kuwa kamati ya Kiyahudi ya Marekani ilikuwa taasisi ya kitaifa, kamati ya Kiyahudi (Kehillah) Jiji la New York, kama ikiunganishwa nayo, ingekuwa na sauti katika kuunda sera ya Uyahudi popote pale. Inaeleweka haraka sana kwamba kamati ya Kiyahudi ya Marekani itakuwa na mamlaka ya pekee kuhusu masuala yote ya kitaifa au kimataifa yanayowahusu Wayahudi kwa ujumla.'

Kwa hiyo itaonekana kwamba Kehillah na Kamati ya Kiyahudi ya Marekani ni kitu kimoja. Makao makuu ya mambo ya Wayahudi, Marekani ni New York. Labda hilo linaweza kutupa mwanga kwa upande wa jitihada ambazo zinafanywa mfululizo kusifu New York kama chemchem, na chanzo cha fikira zote za kila siku (**Neno la Mhariri: Na sasa ni Makao Makuu ya Umoja wa Mataifa ambayo ni mfumo wa serikali ya dunia**).

New York, makao makuu ya Kiyahudi ya Marekani imefanywa kituo cha mambo ya kifedha, sanaa, siasa ya nchi hii.

Lakini sanaa yake ni ya hisia za Mashariki, siasa zake ni zile za Tammamy wa Kiyahudi. Ni kituo cha uwongo wa kukataa Uamerika, jazba ya kupenda Uyahudi, mchanganyiko wa kiakili unaotengenezwa na binadamu ambao sasa unapita kila mahali duniani kama picha ya kweli ya Marekani.

Mafundisho ambayo ni makubwa sana, na raia wa Marekani wamechanjiwa, yanasababisha vurugu kwa mpango wote wa Marekani leo. Yanapanua Marekani hadi nje ya mfanano wowote wa jinsi ilivyo na kufifisha utambulisho wa hayo mawazo na fikra ambazo kwazo taasisi za Marekani ziliegemezwa.

## **'Haki Za Wayahudi' Zimegongana Na Haki Za Wamarekani**

Uchunguzi huu wa suala la Wayahudi nchini Marekani, haukuegemezwa kwenye tofauti za kidini. Msingi wa kidini hauingii isipokuwa hapo ambapo huingizwa na Wayahudi wenyewe. Huingiza kwa mfululizo kwa njia tatu: Kwanza kwenye shutuma zao kwamba uchunguzi wowote wa Wayahudi ni 'mateso ya kidini,' Pili, kwa kumbukumbu zao wenyewe za yale yaliyo kwenye shughuli zao nchini Marekani, Tatu kwa mawazo ambayo ni ya kupotosha sana, kama hayakusahihishwa, kwamba Wayahudi ni watu wa Agano la Kale.

Wayahudi sio watu wa Agano la Kale na Agano la Kale linaweza kupatikana miongoni mwao tu kwa tabu. Hawa ni watu wa Talmud ambao wamependelea vitabu vya zamani vya kukisia vilivyoandikwa na wanachuo wa Kiyahudi, Makuhani, katika maneno ya manabii wa zamani.

Kwenye mfululizo huu wa makala tumetenga pembeni kila tamko lisilo la Kiyahudi kwenye suala hili la kidini, na tumekubali hayo tu ambayo yanaendelea kutoka kwenye vyanzo vya Kiyahudi

vinavyotambulika. Ilikuwa ina angazia sana katika kuchunguza utendaji wa Kehillah ya New York na kamati ya Kiyahudi ya Marekani, na shughuli zao kote nchini, ili kuona ni ukubwa gani wa sehemu za shughuli hizi zina uhusiano wa kidini, kama kuwa wapinzani wa Ukristo moja kwa moja na kimapambano.

Hii ni kusema kwamba, Wayahudi mara tu walipoweka kwenye mikataba ya watu na katiba za taasisi zao kwamba madhumuni yao pekee ni 'kulinda haki za Wayahudi', na wakati watu wanapouliza ni nini hizi 'haki za Wayahudi' ambazo zinahitaji ulinzi kwenye nchi hii, jibu linaweza kupatikana tu kwenye matendo ambayo Wayahudi hufanya ili kuufanya ulinzi huo uwe salama.

Hivyo 'haki za Wayahudi' zilizotafsiriwa huonekana kufanywa muhtasari katika 'haki' ya kuondosha kila kitu kilichopo mbele yao na kutosikia zile rai, Ukristo na Mwasisi wake. Ndivyo ilivyo, kwa upande wa Wayahudi, kwamba kutokuvumiliana kidini hujitokeza.

## **Mashambulizi Juu Ya Ukristo**

Kabla ya kuundwa kwa Kehillah na kamati ya Kiyahudi, aina hii ya mashambulizi kwa haki za Waamerika ilikuwa ya hapa na pale, lakini tangu 1906 imeongezeka kwa idadi na mfululizo wake. Chini ya wazo la uhuru tumewapa Wayahudi uhuru wa kushambulia uhuru. Amerika imekuwa ikivumilia kisichovumilika yaani kutokuvumilika kwenyewe.

Na tuangalie kwa haraka katika miaka na tuone awamu moja ya mashambulizi hayo. Ni mashambulizi dhidi ya Ukristo. Hapa yapo mambo machache kutoka kwenye kumbukumbu. Mambo haya yameandikwa katika kipindi cha miaka baada ya kutokeza nguvu ya Wayahudi nchini Marekani.

1899–1900. Jaribio la Wayahudi la kutaka neno Ukristo liondolewe kutoka kwenye sheria ya haki za binadamu ya Jimbo la Virginia.

1906–1907. Wayahudi wa Oklahoma walilalamikia makubaliano ya kikatiba wakipinga kwamba kukubalika kwa Kristo kwenye katiba mpya ya jimbo iliyokuwa inatengenezwa wakati huo ingekuwa chukizo kwa katiba ya Marekani. Nguvu ya Wayahudi 'mfanyabiashara wa Venice' kuondolewa kwenye shule ya serikali katika jimbo la Texas na Ohio.

1907–1908. Madai makubwa ya Wayahudi ya kuzigeuza taasisi zote za nchi hii kuwa za kisekula kwa ukamilifu, kama sehemu ya madai ya Wayahudi kwa haki yao ya kikatiba.

Kauli ya Jaji wa Mahakama Kuu, Brewer kwamba hii nchi ya Kikristo, inapingwa sana na wanachuo wa Kiyahudi na machapisho.

Wayahudi huchochea kwenye miji mikuu mingi dhidi ya usomaji wa Biblia, sherehe za Kikristo au nyimbo za Krismasi katika jimbo la Philadelphia, Cincinnati, St. Paul na New York ni mambo yaliyopingwa vikali na Wayahudi.

1908–1909. Malalamiko yaliyofanywa kwa Gavana wa Arkansans dhidi ya –maelezo ya kimantiki ya Kikristo – (Christological Expressions) yaliyotumiwa na yeye kwenye tangazo lake la siku ya shukurani.

Profesa Gotthard Dentch alilalamika dhidi ya ‘maombi ya Kikristo’ kwenye mahafali ya shule za elimu ya juu (high school) katika jimbo la Cincinnati.

Jamii ya Kiyahudi huko Tamaque na Pennsylvania, iliyashinda maazimio yaliyopitishwa kuruhusu usomaji wa Biblia kila siku kwenye mashule.

Halmashauri ya mtaa wa wanawake wa Kiyahudi wa Baltimore wanaomba bodi ya shule kukataza mazoezi ya Krismasi.

Ususaji ulianzishwa jijini New York dhidi ya wafanyabiashara waliofungua biashara zao Jumamosi. Juhudi maalum katika kipindi hiki kuanzisha fikira ya Sabato ya Kiyahudi kwenye shuguli za umma. Wayahudi walikataa kukaa mahakamani kama wazee wa baraza, hivyo kesi zikawa zinaahirishwa.

1900 – 1910. Kwa kudaiwa na Wayahudi, bodi ya shule ya Bridgeport, Pennsylvania zilipitisha mpango wa kusitisha kukariri sala ya Bwana mashuleni.

Katika Majimbo ya Newark, New Jersey, wanachuo wa Kiyahudi (Rabi) walizitaka shule za usiku kuacha kusomesha vipindi vya jioni vya Ijumaa, kwa sababu Sabato ya Kiyahudi huanza wakati wa machweo siku ya Ijumaa. Kazi ya kuanzisha fikira ya mazoezi sikukuu za kitaifa za Kiyahudi kwenye mambo ya kitaifa ilipewa umuhimu maalum.

1910 – 1911. Jaribio la kutaka Kiebrania kutambuliwa rasmi lilikataliwa na Jaji wa Mahakama Kuu, Goff. Wayahudi wa Chicago walibadilisha tarehe ya uchaguzi kwa sababu tarehe rasmi iliangukia mnamo siku ya mwisho ya Pasaka.

Wayahudi wapinga kusoma Biblia na kuimba nyimbo kwenye shule za Detroit.

Wanachuo wa Kiyahudi (Rabi) walazimisha bodi za shule za majimbo ya Hartford, Connecticut kuzuia kitabu cha ‘mfanyabiashara wa Venice’ kisisomwe mashuleni.

Kehillah ya New York, imefanya vitu viwili vya mkanganyiko: Imependelea mswada wa kuruhusu Wayahudi kufanya aina zote za biashara siku ya Jumapili, na kuahidi kushirikiana katika ulazimishaji mkali wa sheria za Jumapili.

1911– 1912. Wayahudi majimbo ya Passaic na New Jersey, wanaomba bodi ya shule kuondoa mpango wa kusoma Biblia na kuacha kuimba nyimbo za Kikristo shuleni.

Kwa ombi la mwanachuo wa Kiyahudi (Rabi), walimu wakuu wa shule za serikali, Roxbury, Mass, wanakubali kupiga marufuku mti wa Krismasi na kuondosha rejea zote zinazohusu msimu huo kwenye shule zao zote.



Ujumbe wa Wayahudi kwenye Kongamano la Kikatiba la Ohio unashauri kwamba katiba ifanywe ili kuzuia rejea za kidini ya Kikristo mashuleni.

Halmashauri ya Chuo Kikuu, kwa ombi la Kehillah ya New York, yakubali azimio hili: 'Kwamba wakati wa sherehe za likizo zinazofanywa kila mwaka na Kindergarten Association kwenye Makazi ya Chuo Kikuu, kila onyesho lenye sifa yoyote ya kimadhehebu, pamoja na mti wa Krismasi, ratiba za Krismasi na nyimbo za Krismasi, zitaondolewa.'

1912–1913. Wayahudi wa Majimbo ya Jackson na Tennessee, wanaomba amri ya kisheria kuzuia usomaji wa Biblia kwenye shule za Jiji.

Kongamano la kila mwaka la Independent Order B'nai B'rith huko Nashville, Tennessee lakubali azimio dhidi ya kusoma Biblia na kuimba nyimbo za Krismasi kwenye shule za serikali.

Bodi ya elimu ya Chicago, inathibitisha mapendekezo ya kamati ndogo kuondoa Krismasi kwenye orodha ya sikukuu rasmi kwenye mashule.

1913 – 1914. Nguvu ya mamlaka za Kiyahudi zilikusanywa kwenye kazi ya kuzuia Marekani isibadili sheria za uhamiaji ikiwa namna ya kulinda nchi isiingiliwe na wageni wabaya.

1914 – 1915. Majaribio zaidi ya Kehillah kupata mabadiliko ya sheria za Jumapili.

1915 – 1916. Upinzani wa Wayahudi dhidi ya makundi mbalimbali yaliyotaka mashule yawe huru kutumia Biblia.

1916 – 1917. Wayahudi wajishughulisha na kuendeleza kampeni kubwa sana dhidi ya 'Kifingu cha sheria cha kujua kusoma na kuandika' cha mswada wa uhamiaji.

Kwa kudaiwa na Wayahudi, bodi ya elimu ya New Hasen, Connecticut, imezuia kusoma 'mfanyabiashara wa Venice' na kuendeleza kukataza kitabu cha Lamb kiitwacho 'Hadithi za Shakespeare.'

1918 – 1919. Provost Marshal Crowder, msimamizi wa Kitengo cha Uteuzi wa kuitwa jeshini cha Majeshi ya Marekani, alitoa agizo kwa wapimaji wa afya wote chini ya maelekezo ya Daktari Mpasuaji Mkuu, akisema: 'Watu waliozaliwa nje, hususan Wayahudi, ni rahisi zaidi wao kujisingizia kuugua kuliko wazaliwa nchini.' Louis Marshal, kiongozi wa Kamati ya Wayahudi wa Marekani, alituma simu ya maadishi akidai 'matumizi ya fomu hii yasitishwe mara moja'. Rais Wilson aliamuru ibara hiyo iondolewe.

Bodi ya Meli ya Marekani ilipeleka tangazo kwenye gazeti la 'New York Times' likitaka karani wa mafaili na kusema kwamba 'Mkristo' angependelewa zaidi – ambayo kwamba siku zote humanisha asiye Myahudi – gazeti hili lilikataa tangazo hilo. Kwa mara nyingine Louis Marshall aliingilia kati na alilalamika kwa Bainbridge Colby, Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje wa Rais Woodrow Wilson, akidai 'Si kwa sababu ya hamu yoyote ya kuadhibu bali kwa ajili ya mfano na kuanzishwa kwa kigezo muhimu, ofisi hii

lazima ifuatiliwe kwa kufukuzwa katika ofisi ya umma kwa mkosaji, na umma ujulishwe sababu hiyo.’

Uangalifu unahitajika kwa mwelekeo ambao kamati ya Wayahudi ya Marekani huchukua inapofanya mazungumzo na maafisa wa ngazi za juu wa Marekani kwa niaba ya Uyahudi. Haitakiwi kurudufu kwenye mazungumzo ya mwakilishi mwingine yeyote wa jamii au imani nyingine yoyote.

Kitabu cha Mwongozo cha Plattsburg, kilichochapishwa kwa ajili ya maafisa wa kambi za mafunzo kwa maafisa wa Marekani kilikuwa na maelezo kwamba ‘afisa aliye bora ni muungwana Mkristo’. A.J.C. wakati fulani alilalamika dhidi ya ‘dalili za Ukristo,’ na kitabu hicho cha mwongozo kilibadilishwa kusomeka ‘afisa aliye bora ni yule aliye na adabu na muungwana’.

Kamati ya kupinga kashfa ilidai kwamba miji mikubwa 150 ya Marekani iliondoa ‘beperi wa Venice’ kwenye shule za serikali.

1919 – 1920. Kehillah ilifuzu sana katika kampeni yake hivyo kwamba iliwezekana kwa mtangazaji wa Kiyahudi jijini New York kusema kwamba alikuwa anataka msaada wa Kiyahudi tu, lakini haikuwezekana kwa matangazaji asiye Myahudi kusema upendeleo wake usio wa Kiyahudi.

Na inaendelea, mwaka hadi mwaka hadi leo hii: Matukio yaliyonukuliwa yanawakilisha tabia si ya mara moja. Yanawakilisha yale yanayotokea wakati wote Marekani kama Wayahudi wanavyofuatilia ‘haki’ zao. Hakuna uingiliaji katika njia na jinsi ya Kiyahudi.

Myahudi anaweza kutumia kalenda yake, anaweza kuweka maisha yake mwenyewe kwenye mtaa wa watu waliotengwa, anaweza kuishi kwa kanuni zinazohusu chakula, yeye mwenyewe anaweza kuchinja mifugo yake kwa njia ambayo hapana mtu ajuae anayeweza kuthibitisha, anaweza kufanya vitu vyote hivi bila kero, bila kuulizwa swali lolote la haki zake kwa hayo. Lakini, asiye Myahudi ‘ndiye anayeteswa’ lazima afanye kila kitu kwa namna Myahudi anavyotaka kifanywe, kama hafanyi hivyo, basi ana halifu ‘haki’ za Wayahudi.

## **Kilio Cha ‘Kupiga Usemiti’**

Kile ambacho watu wanakuja kukiona sasa katika hilo ni haki za kimarekani ambazo zimeingiliwa, na uingiliaji huo umefanywa kwa msaada wa uvumilivu wa wao wenyewe ‘wa kukubali kusikiliza mawazo ya wengine.’

Uingiliaji wa Wayahudi wa dini ya wengine, na dhamira ya Wayahudi ya kufuta kabisa katika maisha ya watu kila ishara ya sifa bainifu ya Kikristo yenye nguvu nchini Marekani, ndio tu aina ya kutokuwa na uvumilivu wa kidini hapa nchini leo.

Hawaridhiki kuwa na uhuru kamili kabisa wa kufuata imani yao wenyewe katika hali ya amani na ukimya, kwenye nchi ambamo hapana mtu anayediriki kuwahofisha, Wayahudi wanatangaza – tunasoma katika shughuli zao kwamba kila kinachoonekana na kusikia chenye aina yoyote ya Ukristo ni uvamizi wa

amani yao na utulivu wao, na kwa hiyo hukiponda popote watakapokipata, kwa kutumia njia za kisiasa.

Moyo huu unaweza kwenda mbali kiasi gani unaoneshwa kwenye, utabiri wa Talmud, na kwenye marekebisho yaliyofanywa na Wakomunisti wa Urusi na Ulaya ya Mashariki.

Hio si mwisho wa yote, hawaridhiki na uwezo wa kujiamulia mambo yao, hawaridhiki na kuzifanya taasisi zote za umma za Kikristo 'kuwa za ulimwengu,' hatua ya tatu ya kutazamika katika shughuli za Kiyahudi ni kutukuza Uyahudi kwa kweli kuwa ni mfumo unaotambulika na wenye upendeleo maalum. Mpango sasa ni ule unaozoeleka, popote pale ambapo utaratibu wa Kiyahudi unapoonekana.

Kwanza, kuanzisha, Pili, uharibifu wa chochote kile kisicho cha Kiyahudi au kinachokataa Uyahudi, tatu kutukuza Uyahudi katika awamu zote.

Ondoa sala ya Bwana na michezo fulani ya kuigiza ya Shakespeare kutoka kwenye shule za serikali, lakini weka mahakama ya Kiyahudi kwenye majengo ya serikali – hivyo ndivyo unavyofanya kazi.

Kuweka misimamo ya kilimwengu ni matayarisho ya Uyahudi. Kehillah ya New York ni mfano wa jinsi inavyofanya kazi, na kamati ya Marekani ya Kiyahudi ni mfano wa aina ya binadamu wanaofanya hivyo.

Kazi ya Kehillah inadaiwa na watetezi wake kuwa ya 'kielimu', katika matukio machache wakati inaposhambuliwa. Kwa hakika ndiyo hivyo. Wanachama walioelimika vizuri sana ni hao wanaotoka kwenye mitaa ya watu waliotengwa ya Ulaya ya Mashariki ambako fikira ya Kehillah ilieleweka kwa ukamilifu na kutekelezwa pale ambapo serikali ya jamii ya Kiyahudi ilitumia ushawishi bila mpaka.

Awamu nyingine yoyote ya elimu ambayo Kehillah inaweza kuwa na maslahi nayo kwa hakika husisitiza sana elimu ya utengano.

Dkt. Benderley mkurugenzi wa ofisi ya Elimu alitoa malengo ya 'elimu' ya Kehillah kuwa: "Tatizo lililokuwa mbele yetu ilikuwa kuunda chombo cha Wayahudi vijana ambao kwa upande mmoja watakuwa Waamerika wa kweli, sehemu ya jamuhuri hii, wakiwa na shauku kubwa ya kujenga ubora wa Marekani, na bado kwa upande mwingine pia wawe Wayahudi wenye mapenzi makubwa kwa ubora wao wenyewe, na si kuwa na shauku tu ya kuungana na watu wengine na kupotea miongoni mwao. Tatizo hilo linakabili Wayahudi halisi na Wayahudi waliorekebishwa kwa namna moja. Si tu kuwa ni tatizo la kidini bali ni tatizo la kiraia." <sup>1</sup>

Huu ni utengano na kujiona bora kama utaratibu wa kielimu, na matokeo yake hayawezi kusaidia kuwa katika kufundishwa fikira za kiburi cha kijamii na kutokuchanganyikana na wengine.

Ni mawazo yasiyokoma ya Wayahudi kuhusu 'watu wa mataifa – Goys' ambao hufanyiza maradhi ya Uyahudi, desturi hii ya kujitenga ambayo imekuwepo kwa karne nyingi. Hakuna kitu kama 'kupinga usemiti.' Hata hivyo kipo kitu kinachojulikana kama 'kupinga wasio Wayahudi – watu wa mataifa'. Katika nchi zote za ulimwengu hakuna hisia za kuupinga Uarabu jambo ambalo kila mtu anajua.

Hakuna watu wa jamii ya Wasemiti ambao wamewekwa mbali eneo maalum kwa kuchukiwa na watu

wengine. Hakuna sababu mtu yeyote kuwachukia Wasemiti kwa kisa cha wao kuwa Wasemiti.

Hata hivyo inashangaza kwamba watu wa jamii ya Wasemiti wangukuwa kitengo cha watu katika kuwachukia Wayahudi. Palestina, nchi ambayo bado inayo Wayahudi wachache tu, imejaa jamii ya Wasemiti ambao wanawachukia Wayahudi sana hivyo kwamba mambo changamani ya hatari yanatishia kusonga mbele kwa uzayuni unaofanywa humo. Kwa hakika huku si kupinga Usemiti.

Jamii ya Wasemiti haipingani na jamii nyingine ya Wasemiti. Ni kwamba jamii moja ya Wasemiti inagombana na Wayahudi.

Ambapo jamii ya Aryan na Wasemiti wanawekwa kwenye kufahamu kwa karne nyingi kwamba myahudi ni jamii nyingine na kubwa, na inapojulikana kwamba si jamii ya Aryan wala Wasemiti wanaoguswa juu ya suala la utaiifa, jibu ni nini? Ni hivi tu kwamba kiini chote cha hali kama hii lazima kiletwe na Wayahudi.

Hakuna kitu kama 'kupinga jamii ya Wasemiti'. Kilichopo ambacho ni kidogo sana na chepesi ni 'kupinga – Uyahudi.'

Lakini utafiti wa uchapishaji wa Kiyahudi, vitabu, vijitabu vidogo, maazimio, katiba na mikataba na pia utafiti wa utendaji wa Kiyahudi uliopangwa katika karne hii na nyingine, unaonesha kwamba wasio Wayahudi wanakataliwa sana.

## **Protokali Ya Pili**

“Watawala wanaochaguliwa na sisi, kutoka kwenye umma kwa ajili ya udhabiti wao hawatakuwa watu waliofundishwa kwa kuendesha serikali, na kwa hiyo kwa urahisi watakuwa vibaraka katika mchezo wetu, unaochezwa na washauri wetu weledi na wenye vipaji, wataalam walioelimishwa tangu mapema wakingali watoto kutawala mambo ya dunia. Kama tujuavyo, wataalam wetu wamekuwa wakipata ujuzi wa lazima kwa uendeshaji wa serikali.” –

---

1. Kiangalizo cha Mhariri: Nakala halisi iliandikwa mnamo mwaka 1921 wakati idadi ya wayahudi ya Palestina ilikuwa bado haitambuliki. Mnamo mwaka 1918 ilikuwa ni takriban asilimia 4 tu.

---

### **Source URL:**

<https://www.al-islam.org/sw/myahudi-wa-kimataifa/7-jinsi-wayahudi-wanavyotumia-mamlaka>